

Podstawy przedsiębiorczości 2.0 – plan wynikowy

(sporządzono w czerwcu 2020 r.)

(aktualizacja – lipiec 2020 r. – dodanie kolumny „Treści nauczania-wymagania szczegółowe”)

Poniżej zamieszczono propozycję planu wynikowego przedmiotu podstawy przedsiębiorczości.

W roku szkolnym 2020/2021 plan wynikowy może być wykorzystywany przez nauczycieli uczących podstaw przedsiębiorczości w klasach pierwszych techników, liceów ogólnokształcących i szkół branżowych I stopnia.

Plan wynikowy przeznaczony jest dla tych nauczycieli przedmiotu podstawy przedsiębiorczości, którzy w procesie nauczania wykorzystują:

- program nauczania podstaw przedsiębiorczości dla techników, zasadniczych szkół zawodowych i liceów ogólnokształcących pod tytułem [Program nauczania. Podstawy przedsiębiorczości 2.0](#) opracowany przez Jacka Musiałkiewicza (program nauczania jest zgodny z podstawą programową kształcenia ogólnego z 2019 roku);
- podręcznik G. Kwiatkowskiego i J. Musiałkiewicza „Podstawy przedsiębiorczości 2.0” (rok wydania 2020, numer dopuszczenia MEN .....

Każdy z nauczycieli może oczywiście wykorzystać tę propozycję w celu opracowania własnego planu wynikowego. Mam nadzieję, że w wielu przypadkach ułatwi to pracę nad tym dokumentem. W planie wynikowym każdą godzinę lekcyjną co do zasady zapisano odrębnie (jeżeli jeden temat jest realizowany w ciągu kilku godzin, wówczas wszystkie godziny lekcyjne przeznaczone na ten temat zapisano łącznie w jednym wierszu). Taka szczegółowość nie jest konieczna z punktu widzenia literatury poświęconej planom wynikowym, ale rozwiązanie takie przyjęto po to, aby tak uszczegółowione informacje były pomocne w planowaniu pracy nauczyciela. Również w celu ułatwienia pracy nauczyciela do propozycji planu wynikowego włączone zostały treści nauczania oraz propozycje metod nauczania.

W planie wynikowym wprowadzono dodatkowo trzy kolumny: treści nauczania-wymagania szczegółowe, poziom wymagań programowych i kategorię taksonomiczną.

1. **Treści nauczania-wymagania szczegółowe** – każdy temat został przyporządkowany do treści nauczania – wymagań szczegółowych, zapisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. W tabeli z uwagi na małą ilość miejsca podajemy tylko numery pod jakimi treści nauczania są zapisane w podstawie programowej. Osoby zainteresowane ich pełnym brzmieniem odsyłamy do stron 193-198 Dziennika Ustaw z dnia 2 marca 2018 r. Link - <http://dziennikustaw.gov.pl/D2018000046701.pdf>
2. **Poziom wymagań programowych** dzieli efekty kształcenia na dwie grupy: wymagania podstawowe (P) i wymagania ponadpodstawowe (PP). Z uwagi na obszerność podstawy programowej większość efektów kształcenia przypisano do kategorii wymagań podstawowych.
3. **Kategoria taksonomiczna** z kolei przypisuje do każdego efektu kształcenia odpowiedni poziom taksonomii celów poznawczych (według B. Niemierki). Kategorie taksonomiczne zostały zapisane w tabeli następująco: A – zapamiętywanie wiadomości, B – rozumienie wiadomości, C – zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych, D – zastosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych.

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Uczeń: Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
Część pierwsza. Kim jest człowiek przedsiębiorczy?							
1	1	Istota przedsiębiorczości	Czym jest przedsiębiorczość? Rola przedsiębiorczości w gospodarce i w życiu człowieka. Cechy i umiejętności osób przedsiębiorczych (m.in. innowacyjność, kreatywność, asertywność i uczenie się przez całe życie). Człowiek przedsiębiorczy a przedsiębiorca.	I.1), I.3)	zdobywa informacje o ludziach przedsiębiorczych w swoim otoczeniu	P	A
					dokonyuje samooceny z punktu widzenia posiadanych cech i umiejętności osoby przedsiębiorczej	P	C
2	1	Komunikacja interpersonalna	Definicja komunikacji interpersonalnej. Przebieg procesu komunikacji. Komunikacja pisemna i ustna. Komunikacja werbalna i niewerbalna. Przeszkody w komunikacji i ich usuwanie. Zasady skutecznej komunikacji.	I.2)	skutecznie komunikuje się z innymi ludźmi	P	C
					dobiera w zależności od sytuacji właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej	P	C
					eliminuje przeszkody powstałe w procesie komunikacji	P	C
					dokonyuje samooceny z punktu widzenia umiejętności prowadzenia skutecznej komunikacji interpersonalnej	P	C
3	1	Negocjacje	Czym są negocjacje? Cechy i umiejętności ułatwiające prowadzenie negocjacji. Etapy negocjacji. Zasady skutecznych negocjacji. Style negocjowania. Perswazja i manipulacja w negocjacjach. Warianty zakończenia negocjacji.	IV.17)	efektywnie uczestniczy w negocjacjach	P	C
					dokonyuje samooceny z punktu widzenia posiadanych cech i umiejętności ułatwiających i utrudniających prowadzenie negocjacji	P	C
					identyfikuje sytuacje, w których stosowana jest manipulacja	P	B
					korzysta z metod obrony przed manipulacją	P	C
4	1	Praca zespołowa	Zasady pracy zespołowej. Kierownik, lider i członkowie zespołu. Role i cechy członków zespołu. Zadania kierownika zespołu. Zasady skutecznego zarządzania ludźmi. Konflikty w zespole.	IV.10), IV.11)	efektywnie uczestniczy w pracy zespołowej	P	C
					stosuje zasady pracy zespołowej	P	C
					na podstawie zdobytych doświadczeń przedstawia rolę, jaką pełnił w zespołach, w których uczestniczył	P	C
					stosuje różne sposoby rozwiązywania konfliktów	P	C

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Uczeń: Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
Część druga. Jak działa gospodarka?							
5	1	Rynek	Rynek. Popyt i podaż. Czynniki wpływające na popyt i podaż. Prawo popytu i podaży. Mechanizm rynkowy. Funkcje rynku. Rodzaje rynków. Struktury rynkowe (monopol, oligopol, konkurencja monopolistyczna, konkurencja doskonała). Negatywne skutki ograniczonej konkurencji na rynku.	I.5), I.6), I.7), IV.9)	objaśnia własnymi słowami prawo popytu i podaży oraz działanie mechanizmu rynkowego	P	B
					podaje rzeczywiste przykłady konkurencji doskonałej, monopoli, konkurencji monopolistycznej i oligopolu	P	B
					wymienia przyczyny powstawania monopoli i przedstawia skutki ograniczonej konkurencji na rynku	P	A
6	1	Pieniądz i jego obieg	Funkcje i formy pieniądza. Rynki i instytucje finansowe. Obieg pieniądza w gospodarce. Rola pieniądza, rynków i instytucji finansowych w życiu człowieka, funkcjonowaniu przedsiębiorstw oraz gospodarce.	II.1)	objaśnia funkcje i formy pieniądza	P	B
					przygotowuje argumenty do dyskusji na temat szans i zagrożeń związanych z eliminacją pieniądza gotówkowego i zastąpieniem go pieniądzem elektronicznym	P	B
					wyjaśnia rolę pieniądza oraz rynków i instytucji finansowych w życiu człowieka, w funkcjonowaniu przedsiębiorstw oraz gospodarce	P	B
7	1	Gospodarka rynkowa a inne systemy gospodarcze	Wartości, na których opiera się gospodarka rynkowa: własność prywatna, konkurencja, wolność gospodarcza. Gospodarka nakazowo-rozdzielcza (centralnie planowana) i jej cechy. Przedstawienie zalet gospodarki rynkowej na tle cech gospodarki nakazowo-rozdzielczej (centralnie planowanej). Gospodarka mieszana	I.4)	wymienia cechy gospodarki rynkowej	P	A
					podaje przykłady i konsekwencje naruszenia prawa własności oraz wyjaśnia znaczenie istnienia konkurencji na rynku	P	B
					porównuje podstawowe modele systemów gospodarczych i wyjaśnia, dlaczego gospodarka nakazowo-rozdzielcza jest nieefektywna	P	C
8	1	Podmioty gospodarki rynkowej	Podmioty gospodarki rynkowej: gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo.	I.6)	wyszukuje informacje o podmiotach gospodarki rynkowej	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			Charakterystyka podmiotów gospodarki rynkowej. Zależności i powiązania między podmiotami gospodarki rynkowej		objaśnia schemat powiązań zachodzących między podmiotami gospodarki rynkowej	P	B
9	1	Cykl koniunkturalny	Fazy cyklu koniunkturalnego. Zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego. Metody przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w gospodarce krajowej i światowej.	I.8)	objaśnia fazy cyklu koniunkturalnego	P	B
					wyszukuje informacje o sposobach wpływania przez państwo na przebieg cyklu koniunkturalnego i o sposobach łagodzenia jego skutków	P	B
					odczytuje i interpretuje informacje z wykresu przedstawiającego cykl koniunkturalny	P	B
					na podstawie zebranych informacji wskazuje, w jakiej fazie cyklu koniunkturalnego znajduje się aktualnie gospodarka krajowa (oraz światowa)	P	C
					wyjaśnia, dlaczego istnieją cykle koniunkturalne	P	B
10-11	2	Rola państwa w gospodarce	Narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę. Polityka fiskalna. Finanse publiczne. Budżet państwa. Podstawowe źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa. Wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie gospodarki. Podatki i ich klasyfikacja według różnych kryteriów (rodzaje podatków). Wpływ podatków na budżet państwa oraz na funkcjonowanie przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Szara strefa w Polsce, jej przyczyny i negatywne skutki jej rozwoju. Bank centralny i polityka pieniężna. Instrumenty polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski – jego	I.6), I.8), I.9), II.2), II.7), II.9), IV.19)	wyszukuje informacje o polityce fiskalnej oraz opisuje jej możliwości i ograniczenia	P	B
					wyszukuje informacje o stosowanych aktualnie narzędziach polityki fiskalnej	P	B
					klasyfikuje podatki według różnych kryteriów	P	C
					wyjaśnia, jaki jest wpływ podatków na budżet państwa oraz funkcjonowanie przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	P	B
					przedstawia przykłady i konsekwencje nieetycznych działań związanych z obowiązkami podatkowymi	P	A
					znajduje informacje o przyczynach powstawania szarej strefy, jej rozmiarach oraz negatywnych skutkach jej rozwoju dla budżetu państwa, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	P	C

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			charakterystyka i znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki narodowej i przedsiębiorstw oraz w życiu każdego człowieka. Najważniejsze funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego. Rada Polityki Pieniężnej i jej zadania.		wyszukuje informacje o polityce pieniężnej oraz opisuje jej możliwości i ograniczenia	P	B
					wyszukuje informacje o stosowanych aktualnie instrumentach polityki pieniężnej	P	B
12	1	Problemy makroekonomiczne	PKB i dobrobyt. Wzrost gospodarczy. Inflacja. Gospodarka globalna. Trendy we współczesnej gospodarce (m.in. rozwój sharing economy, technologia blockchain a gospodarka, ekonomia subskrypcji).	I.3, I.4), I.6), I.8)	wyszukuje informacje dotyczące PKB	P	B
					wyjaśnia różnice między nominalnym a realnym PKB oraz między PKB a PKB per capita	P	B
					prezentuje zależności między wzrostem gospodarczym a poziomem życia obywateli	P	C
					wyszukuje informacje o czynnikach sprzyjających wzrostowi gospodarczemu	P	B
					wyjaśnia, dlaczego korupcja i źle funkcjonujący system prawny mają szkodliwy wpływ na wzrost gospodarczy, a dobrze ustanowione prawa własności, otwarte i konkurencyjne rynki oraz stabilność polityczna – wpływ korzystny	P	B
					przygotowuje tezy do dyskusji na temat wad i zalet globalizacji	P	B
					potrafi opisać trendy we współczesnej gospodarce i przedstawić ich konsekwencje	P	B
13	1	Sprawdzian					
Część trzecia. Jak funkcjonuje przedsiębiorstwo?							
14-15	2	Podstawowe pojęcia dotyczące przedsiębiorstw	Działalność gospodarcza. Przedsiębiorca. Przedsiębiorstwo. Osoba fizyczna i prawna. Zasady	I.6), IV.1), IV.6), IV.23)	odróżnia osoby fizyczne od osób prawnych	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Uczeń: Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			funkcjonowania przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej. Klasyfikacja przedsiębiorstw według rodzaju prowadzonej działalności, wielkości i formy własności. Charakterystyka podstawowych form organizacyjno-prawnych przedsiębiorstw (indywidualna działalność gospodarcza, spółka cywilna, spółki prawa handlowego). Odpowiedzialność prawna i majątkowa właścicieli przedsiębiorstwa w zależności od formy 14 przedsiębiorstwa. Podstawowe formy przedsiębiorczości społecznej (m.in. spółdzielnia socjalna). Zasoby przedsiębiorstwa. Podejmowane przez przedsiębiorstwa działania innowacyjne i ich obszary. Start-upy.		wyjaśnia różnice między spółkami osobowymi a spółkami kapitałowymi	P	B
					wyszukuje informacje o różnych formach przedsiębiorczości społecznej	P	B
					wyjaśnia, dlaczego warto wspierać różne formy przedsiębiorczości społecznej	P	B
					wyszukuje informacje o innowacjach wprowadzanych w przedsiębiorstwach	P	B
					podaje przykłady start-upów i wyszukuje informacje na temat prowadzonej przez nie działalności	P	C
16	1	Zarządzanie przedsiębiorstwem	Istota procesu zarządzania przedsiębiorstwem. Zasady zarządzania. Zarządzanie różnymi zasobami przedsiębiorstwa (w tym zasady skutecznego zarządzania ludźmi). Różne rodzaje ryzyka, na jakie narażone jest przedsiębiorstwo oraz sposoby im zapobiegania.	IV.10)	wyjaśnia istotę procesu zarządzania przedsiębiorstwem	P	B
					wyszukuje informacje na temat podstawowych zasad procesu zarządzania przedsiębiorstwem	P	B
					wyjaśnia znaczenie skutecznego zarządzania ludźmi dla prawidłowego przebiegu procesów gospodarczych w przedsiębiorstwie	P	B
					wymienia i charakteryzuje rodzaje ryzyka, na jakie narażone jest przedsiębiorstwo, oraz wskazuje sposoby im zapobiegania	P	C
17-18	2	Finanse przedsiębiorstwa	Kapitał przedsiębiorstwa i jego pozyskiwanie. Majątek (aktywa przedsiębiorstwa). Cena brutto i cena netto. Przychody i koszty. Wynik	II.9), IV.8), IV.10), IV.15), IV.16)	wyszukuje informacje o sposobach pozyskiwania kapitału przez przedsiębiorstwa	P	B
					wyjaśnia pojęcie majątku przedsiębiorstwa	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			finansowy netto i wynik finansowy brutto. Opodatkowanie przedsiębiorstw. Podatek dochodowy – formy opodatkowania. Inne podatki, którymi może być objęty przedsiębiorca. Księgowość. Podstawowe zasady księgowości. Dowody księgowe i ich funkcje.		wskazuje elementy majątku przedsiębiorstwa	P	C
					oblicza cenę brutto i cenę netto	P	C
					oblicza na przykładach wynik finansowy brutto oraz wynik finansowy netto	P	C
					wyjaśnia pojęcie kosztów przedsiębiorstwa	P	B
					klasyfikuje koszty przedsiębiorstwa na koszty zmienne i koszty stałe	P	C
					wyszukuje informacje o podatkach płaconych przez przedsiębiorstwa	P	B
					rozdziela formy opodatkowania dochodów osiąganych przez przedsiębiorstwa	P	B
					na podstawie otrzymanych wskazówek sporządza dokumenty księgowe	P	C
19	1	Otoczenie przedsiębiorstwa	Otoczenie przedsiębiorstwa. Instytucje rynkowe i pozarynkowe w otoczeniu przedsiębiorstwa. Podział otoczenia na mikro- i makrootoczenie.	IV.5), IV.9)	wskazuje elementy otoczenia przedsiębiorstwa	P	C
					rozumie różnice między mikro- i makrootoczeniem	P	B
					dokonuje podziału elementów otoczenia przedsiębiorstwa na należące do mikro- i makrootoczenia	P	C
					wyjaśnia znaczenie obserwacji i analizy otoczenia dla działalności przedsiębiorstwa	P	B
20	1	Marketing	Rola marketingu w funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Instrumenty marketingu. Instrumenty promocji. Wpływ reklamy na klientów.	IV.9), IV.12), IV.13)	wymienia i charakteryzuje instrumenty marketingu	P	C
					znajduje informacje dotyczące stosowania poszczególnych instrumentów marketingu	P	C

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
					wyjaśnia znaczenie reklamy w działalności przedsiębiorstw	P	B
					ocenia charakter zaobserwowanych przekazów reklamowych	P	D
					podaje pozytywne i negatywne przykłady oddziaływania reklamy na konsumentów	P	C
21	1	Etyka i społeczna odpowiedzialność biznesu (przedsiębiorstw)	Etyka biznesu. Działania etyczne i nieetyczne w życiu gospodarczym. Korupcja. Solidarność społeczna jako przykład pozytywnej postawy przedsiębiorców. Istota i cele społecznej odpowiedzialności biznesu. Zachowania przedsiębiorców wobec środowiska naturalnego.	IV.3), IV.6), IV.18), IV.20), IV.21), IV.22), IV.23)	rozdziela działania etyczne od nieetycznych w życiu gospodarczym	P	B
					ocenia działania przedsiębiorstw z punktu widzenia etyki	P	D
					wskazuje przykłady przedsiębiorstw, które odniosły sukces rynkowy, działając z pełnym poszanowaniem zasad etycznych w biznesie	P	C
					podaje przykłady działań przedsiębiorstw w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu	P	C
Część czwarta. Jak gospodarować finansami osobistymi?							
22	1	Organizowanie i planowanie finansów osobistych	Finanse osobiste. Budżet gospodarstwa domowego i jego planowanie. Deficyt i nadwyżka w budżecie gospodarstwa domowego. Odpowiedzialne gospodarowanie pieniędzmi. Decyzje w zakresie finansów osobistych i ich rodzaje. Informacje wykorzystywane w podejmowaniu decyzji finansowych.	I.6), IV.6),	sporządza budżet gospodarstwa domowego	PP	C
					wskazuje sposoby ograniczania deficytu lub zagospodarowania nadwyżki w budżecie gospodarstwa domowego	PP	C
					korzysta z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przed podjęciem decyzji finansowych	P	B
					podejmuje niezależne i odpowiedzialne decyzje finansowe w odniesieniu do posiadanych zasobów	P	C
23-24	2	Konsumenci na rynku	Konsument. Zachowania konsumentów na rynku. Rodzaje umów zawieranych przez		jest świadomy konsekwencji, jakie wiążą się z podpisaniem umowy bez jej przeczytania i zrozumienia	PP	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			konsumentów. Prawa konsumentów na rynku dóbr i usług oraz na rynku finansowym. Nieuczciwe i nieetyczne zachowania przedsiębiorców i podmiotów rynku finansowego wobec konsumentów. Spory konsumentów z przedsiębiorcami i podmiotami rynku finansowego. Reklamacje składane przez konsumentów na rynku dóbr i usług oraz na rynku finansowym. Sądowe i pozasądowe metody rozwiązywania sporów konsumenckich. Instytucje i organizacje chroniące konsumentów: miejscy i powiatowi rzecznicy konsumentów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Rzecznik Finansowy, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz konsumentów.	I.10), I.11), II.15), II.16), II.17)	zna prawa konsumentów	P	A
					wie, w jaki sposób należy egzekwować prawa konsumentów	P	B
					identyfikuje nieuczciwe i nieetyczne zachowania przedsiębiorców i podmiotów rynku finansowego wobec konsumentów	P	B
					korzysta z listy ostrzeżeń konsumenckich UOKiK	P	B
					potrafi napisać skargę do Rzecznika Finansowego na przykładzie wybranego produktu finansowego	P	C
25-26	2	Podmioty rynku finansowego	Podmioty świadczące usługi w zakresie finansów osobistych: banki komercyjne i spółdzielcze, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, pozabankowe instytucje pożyczkowe, podmioty świadczące usługi płatnicze, towarzystwa funduszy 18 inwestycyjnych, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, biura i domy maklerskie, zakłady ubezpieczeń, Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Instytucje państwowe wykonujące zadania w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym i ochrony klientów	II.2), II.15), II.17)	wyjaśnia znaczenie poszczególnych podmiotów rynku finansowego dla funkcjonowania gospodarki narodowej, przedsiębiorstw oraz w życiu człowieka	P	B
					wyszukuje informacje o instytucjach państwowych wykonujących zadania w zakresie nadzoru nad rynkiem finansowym	P	B
					wyszukuje informacje o instytucjach państwowych powołanych do ochrony klientów korzystających z usług finansowych	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			korzystających z usług finansowych: Komisja Nadzoru Finansowego, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, Rzecznik Finansowy. Lista ostrzeżeń publicznych KNF.		korzysta z listy ostrzeżeń publicznych KNF	PP	B
27	1	Konto osobiste	Wybór konta osobistego. Usługi dodatkowe związane z korzystaniem z konta osobistego. Bankowość elektroniczna. Umowy o prowadzenie konta osobistego.	II.8), II.16)	porównuje oferty banków komercyjnych i spółdzielczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie kont osobistych	P	C
					dokonuje wyboru konta osobistego na podstawie określonych kryteriów	P	C
					zna zagrożenia związane z korzystaniem z bankowości elektronicznej	P	A
					umie się zabezpieczać przed zagrożeniami związanymi z korzystaniem z bankowości elektronicznej	P	B
					wyszukuje informacje o zasadach bezpieczeństwa w zakresie korzystania z bankowości elektronicznej	P	B
					przestrzega zasad bezpieczeństwa w zakresie korzystania z bankowości elektronicznej	P	B
					analizuje zapisy umów dotyczących kont osobistych i znajduje odpowiedzi na pytania wynikające z tej analizy	P	D
28	1	Karty płatnicze	Rodzaje kart bankowych (karty płatnicze, karty kredytowe) i powiązane z nimi usługi. Zasady korzystania z kart bankowych. Wybór karty bankowej.	II.8), II.16)	porównuje oferty banków komercyjnych i spółdzielczych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie kart bankowych	P	C
					zna zagrożenia związane z korzystaniem z kart bankowych	P	A
					umie się zabezpieczać przed zagrożeniami związanymi z korzystaniem z kart bankowych	P	B
					przestrzega zasad bezpieczeństwa dotyczących korzystania z kart bankowych	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
					analizuje zapisy umów dotyczących kart bankowych i znajduje odpowiedzi na pytania wynikające z tej analizy	P	D
29	1	Racjonalne korzystanie z kredytów i pożyczek	Kredyty i pożyczki oferowane przez banki komercyjne i spółdzielcze oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe a pożyczki udzielane przez inne instytucje. Kredyt konsumencki. Przeznaczenie kredytów. Zdolność kredytowa. Kredyty hipoteczne. Kredyty walutowe i ryzyko z tym związane. Wniosek kredytowy. Koszty kredytów i pożyczek i ich obliczanie. Nominalna i realna stopa procentowa. Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO). Tabela opłat i prowizji. Możliwość spłaty kredytu przy określonym dochodzie. Pętla kredytowa. Kryteria wyboru kredytów. Oferta kredytowa i jej analiza. Umowy dotyczące korzystania z kredytów i pożyczek. Podmioty parabankowe.	II.8), II.13), II.16), II.17)	oblicza możliwość spłaty kredytu przy określonym dochodzie	PP	C
					oblicza koszty kredytu lub pożyczki	P	C
					analizuje oferty kredytowe i wybiera najkorzystniejszą	P	D
					analizuje zapisy umów kredytowych i umów pożyczki i znajduje odpowiedzi na pytania wynikające z tej analizy	P	D
					zna zagrożenia wynikające z korzystania z usług podmiotów parabankowych	PP	A
30-32	3	Racjonalne oszczędzanie i inwestowanie	Oszczędności i ich inwestowanie. Kryteria wyboru inwestycji (ryzyko, płynność, przewidywane zyski). Formy inwestowania oszczędności. Inwestycje rzeczowe i inwestycje finansowe. Lokaty bankowe. Dochody z tytułu lokat bankowych. Kryteria wyboru lokaty. Oferta lokacyjna banków i jej analiza. Papiery wartościowe i ich rodzaje: akcje, obligacje. Inwestycje w papiery	II.3), II.4), II.5), II.8), II.16), II.17)	ocenia poszczególne formy inwestycji z punktu widzenia ryzyka, płynności i przewidywanych zysków	P PP (płynność)	D
					oblicza zysk z różnych form inwestowania oszczędności	P	C
					korzysta z tabeli giełdowej	P	C

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Uczeń: Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			wartościowe. Dywidenda. Inwestowanie na giełdzie. Indeksy giełdowe. Podstawowe wskaźniki giełdowe (cena/zysk, cena/wartość księgową, stopa dywidendy) i ich znaczenie w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie. Oferta funduszy inwestycyjnych i jej analiza. Umowy dotyczące oszczędzania i inwestowania. Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych z zainwestowanych oszczędności.		wyszukuje informacje o podstawowych indeksach obliczanych na GPW w Warszawie	P	B
					zna mechanizm inwestowania na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie	P	A
					dokonuje wyboru rodzaju funduszu inwestycyjnego, z uwzględnieniem potencjalnych zysków oraz ryzyka wystąpienia strat	P	C
33	1	Ubezpieczenie siebie i swojego majątku	Znaczenie ubezpieczeń w działalności gospodarczej i życiu człowieka. Rodzaje ubezpieczeń. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. Umowy ubezpieczeniowe i ogólne warunki ubezpieczeń. Wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.	II.12), II.14), II.16)	porównuje oferty różnych zakładów ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń majątkowych i ubezpieczeń na życie	P	C
					wybiera najkorzystniejszą ofertę na podstawie zadanych kryteriów, np. stosunku zakresu ochrony lub sumy ubezpieczenia do wysokości składki	P	C
34-35	2	Zabezpieczenie emerytalne	Ubezpieczenia emerytalne. System emerytalny w Polsce. Obowiązkowe i dobrowolne zabezpieczenia emerytalne. Aktywność zawodowa a wysokość emerytury. Zasada solidaryzmu społecznego. Wiek emerytalny. Stopa zastąpienia.	II.6)	opisuje system emerytalny w Polsce	P	B
					wymienia i charakteryzuje obowiązkowe i dobrowolne formy zabezpieczenia emerytalnego	P	A
					wymienia czynniki mające wpływ na wysokość przyszłej emerytury z ZUS	P	A
					analizuje oferty w zakresie dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnych	P	D
					wybiera najkorzystniejszą ofertę w zakresie dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnych	P	C
36	1	Sprawdzian					

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
Część piąta. Jak się odnaleźć na rynku pracy?							
37	1	Funkcjonowanie rynku pracy	Rynek pracy i jego struktura. Bezrobocie. Popyt i podaż na rynku pracy. Lokalny, regionalny, krajowy i międzynarodowy rynek pracy. Czynniki wpływające na równowagę na rynku pracy. Podstawowe mierniki i wskaźniki rynku pracy, w tym współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopa bezrobocia. Etyka w relacjach między pracownikiem a pracodawcą.	III.1), III.2), III.13)	wyjaśnia, na czym polega zjawisko bezrobocia	P	B
					podaje przykłady zawodów, które zniknęły z rynku pracy, i wyjaśnia przyczyny tego zjawiska	P	C
					wyszukuje informacje o umiejętnościach, jakie warto zdobywać w kontekście zmian zachodzących na rynku pracy	P	B
					przedstawia – na podstawie wskaźników – aktualną sytuację na rynku pracy i interpretuje ich wartości	P	A
					identyfikuje i ocenia nieetyczne zachowania pracownika wobec pracodawcy i pracodawcy wobec pracownika	P	B
38-39	2	Aktywność i kariera zawodowa	Motywy aktywności zawodowej człowieka. Analiza szans i możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej. Mobilność na rynku pracy. Kompetencje zawodowe i ich podwyższanie. Różne formy zdobywania doświadczenia zawodowego: wolontariat, praktyki, staże, prace sezonowe i dorywcze. Różne formy zatrudnienia osób do wykonywania zadań zawodowych i ich skutki dla pracownika. Konsekwencje zatrudnienia bez umowy. Specyfika zatrudnienia osób niepełnosprawnych.	III.3), III.5), III.8), III.10), III.13)	dokonyje samooceny z punktu widzenia poziomu posiadanych kompetencji i ich przydatności w pracy, jaką chciałby wykonywać	P	C
					korzysta z form zdobywania doświadczenia zawodowego dostępnych dla uczniów (wolontariat, praktyki, staże, prace sezonowe i dorywcze)	P	C
					wyjaśnia specyfikę zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz wymienia formy pomocy państwa dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne	P	B
					wyszukuje informacje dotyczące skutków podjęcia pracy bez umowy	P	B
40	1	Poszukiwanie pracy	Zasady i metody aktywnego poszukiwania pracy. Instytucje wspomagające aktywne poszukiwanie pracy. Oferty pracy. Dokumenty	III.4), III.6)	korzysta z różnych metod poszukiwania pracy	P	C
					korzysta z różnych źródeł informacji o miejscach pracy	P	C

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			aplikacyjne (dokumenty związane z poszukiwaniem pracy)		wyszukuje informacje o instytucjach pomagających w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz o zakresie świadczonych przez nie usług	P	B
					sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy	P	C
41	1	Rozmowa kwalifikacyjna	Przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej i jej przebieg. Inne formy wyboru pracowników (np. assesment center, scouting). Autoprezentacja. Błędy popełnianie w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.	III.7)	uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych	P	C
					dokonuje autoprezentacji w sposób umożliwiający korzystne zaprezentowanie siebie	P	C
					zna podstawowe błędy popełniane podczas rozmowy kwalifikacyjnej i wie, jak ich unikać	P	A
42	1	Przyjmowanie i zwalnianie pracowników	Umowa o pracę – jej elementy i rodzaje. Telepraca. Praca tymczasowa. Obowiązki pracodawcy związane z zatrudnieniem pracownika. Sposoby rozwiązywania stosunku pracy. Obowiązki pracodawcy związane z rozwiązaniem stosunku pracy z pracownikiem.	III.8)	analizuje umowę o pracę z punktu widzenia zamieszczenia w niej wszystkich niezbędnych elementów	P	D
					analizuje umowę o pracę z punktu widzenia zamieszczenia w niej wszystkich niezbędnych elementów	P	D
					wyszukuje informacje o różnych rodzajach umów o pracę	P	B
					oblicza na podstawie kodeksu pracy okres wypowiedzenia umowy o pracę	P	C
					wyszukuje informacje o obowiązkach pracodawców w związku z rozwiązaniem umowy o pracę	P	B
43-44	2	Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy	Podstawowe prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy. Prawa pracownika młodocianego. Pojęcie czasu pracy i jego wymiar. Urlopy – ich rodzaje i wymiar. 24 Bezpieczeństwo i higiena pracy – obowiązki pracodawcy i pracownika.	II.9), II.10), III.9), III.10), III.11), III.12), III.13)	na podstawie kodeksu pracy oblicza wymiar urlopu wypoczynkowego, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego oraz urlopu ojcowskiego	P	C
					wyszukuje informacje dotyczące obowiązków pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Uczeń: Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			Zasada równego traktowania w zatrudnieniu i formy jej naruszenia. Zjawisko mobbingu i obowiązki pracodawcy w zakresie przeciwdziałania temu zjawisku. Pojęcie wynagrodzenia. Systemy płac (wynagrodzeń). Obliczanie wynagrodzenia brutto w różnych systemach płac. Podatek dochodowy od osób fizycznych – opodatkowanie przychodów z pracy. Obowiązki pracodawcy wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wynagrodzenie brutto a wynagrodzenie netto (obliczanie wynagrodzenia netto). Zasady dobrej organizacji pracy. E-deklaracje.		oblicza wynagrodzenie brutto w różnych systemach wynagrodzeń	P	C
					oblicza wynagrodzenie netto	P	C
					oblicza łączne koszty pracodawcy związane z zatrudnieniem pracownika	P	C
					korzysta z portalu e-deklaracje w zakresie rozliczania podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu umowy o pracę	P	C
45	1	Ochrona pracy i rozstrzyganie sporów między pracownikiem i pracodawcą	Ochrona pracy. Państwowa Inspekcja Pracy. Związki zawodowe. Spory między pracownikiem a pracodawcą. Wykroczenia i przestępstwa przeciw prawom osób wykonujących pracę zarobkową. Sądy pracy	III.13)	wyszukuje informacje o różnych formach działalności Państwowej Inspekcji Pracy	P	B
					wyszukuje informacje o wykroczeniach i przestępstwach przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	P	B
					opisuje tryb dochodzenia przez pracownika swoich praw przed sądem pracy	P	B
Część szósta. Jak prowadzić własne przedsiębiorstwo?							
46-47	2	Podjęcie decyzji o prowadzeniu działalności gospodarczej	Co oznacza prowadzenie działalności gospodarczej? Etyka a prowadzenie działalności gospodarczej. Motywy podejmowania działalności gospodarczej. Samozatrudnienie. Cechy i umiejętności potrzebne osobom prowadzącym działalność	I.1), II.11), IV.3), IV.6), IV.15), IV.21), IV.12), IV.23)	poszukuje pomysłów na własną działalność gospodarczą	P	B
					ocenia wygenerowane pomysły według różnych kryteriów, m.in. pod względem innowacyjności	P	D

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			gospodarczą. Nastawienie proklienckie. Ryzyko a prowadzenie działalności gospodarczej. Pomysł na własną działalność gospodarczą. Rynek docelowy. Nisza rynkowa. Działalność typu B2B i B2C. Wybór formy organizacyjno-prawnej (działalność jednoosobowa, spółka). Wybór formy opodatkowania dochodów. Nazwa (firma) przedsiębiorstwa. Miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. Wydatki, jakie trzeba ponieść w związku z uruchomieniem działalności gospodarczej. Formalności, jakie należy załatwić w związku z rozpoczęciem działalności gospodarczej. Pomoc udzielana osobom podejmującym i prowadzącym działalność gospodarczą.		dokonyje wyboru formy organizacyjno-prawnej działalności gospodarczej w określonych (opisanych) warunkach	P	C
					dokonyje wyboru formy opodatkowania dochodów w określonych (opisanych) warunkach	P	C
					projektuje działania związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej na podstawie wpisu do CEIDG	P	C
					przedstawia motywy podejmowania działalności gospodarczej	P	A
					przygotowuje tezy do debaty za i przeciw samozatrudnieniu	P	B
48	1	Źródła finansowania działalności	Wydatki związane z uruchomieniem działalności gospodarczej i ich źródła, m.in. oszczędności zgromadzone przez przedsiębiorcę, pożyczki od osób fizycznych, dotacje dla osób bezrobotnych i fundusze europejskie	IV.8)	wyszukuje informacje o źródłach finansowania wydatków dostępnych dla osób podejmujących działalność gospodarczą oraz o warunkach, jakie należy spełnić, aby z nich skorzystać	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			przeznaczone dla osób podejmujących działalność gospodarczą, kredyty i pożyczki bankowe, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, fundusze venture capital i aniołowie biznesu. Wsparcie dla osób niepełnosprawnych podejmujących działalność gospodarczą. Leasing i franczyza jako sposoby ograniczenia wydatków ponoszonych w momencie uruchamiania działalności gospodarczej. Inkubatory przedsiębiorczości.		przygotowuje dokumenty niezbędne do uzyskania dotacji dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą	P	B
49-50	2	Biznesplan	Pojęcie biznesplanu. Cele biznesplanu. Adresaci biznesplanu. Termin sporządzenia biznesplanu. Struktura i zawartość biznesplanu. Analiza SWOT i analiza otoczenia jako elementy biznesplanu.	IV.2), IV.4), IV.5), IV.9)	sporządza analizę SWOT na podstawie przedstawionego opisu	P	C
					sporządza analizę otoczenia przedsiębiorstwa na podstawie przedstawionego opisu	P	C
					sporządza w postaci biznesplanu projekt własnego przedsiębiorstwa lub innego przedsięwzięcia o charakterze społeczno-ekonomicznym	P	C
					przedstawia sporządzony biznesplan w formie pisemnej albo w postaci prezentacji	P	A
51	1	Rozpoczęcie i zakończenie działalności	Procedura rejestracji indywidualnej działalności gospodarczej. Inne obowiązki, jakie należy spełnić przed rozpoczęciem działalności (np. obowiązki związane z zatrudnianiem pracowników). Procedury zawieszania indywidualnej działalności gospodarczej. Procedury likwidacji	IV.7)	wypełnia formularz CEIDG-1 z załącznikami	P	C
					wyszukuje informacje o korzyściach związanych z posiadaniem profilu zaufanego	PP	B
					załatwia formalności potrzebne do uzyskania profilu zaufanego	PP	D
					wyszukuje informacje o zawartości akt osobowych pracownika	P	B

Lp.	Liczba godzin	Temat	Materiał nauczania	Treści nauczania - wymagania szczegółowe	Efekty kształcenia – osiągnięcia ucznia Uczeń:	Poziom wymagań programowych	Kategoria taksonomiczna
			indywidualnej działalności gospodarczej.		kompletuje akta osobowe pracownika z przedstawionych mu pojedynczych dokumentów	P	B
					wyszukuje informacje o procedurach zawieszania i likwidacji indywidualnej działalności gospodarczej	P	B
52-54	3	Prowadzenie własnego przedsiębiorstwa	Obsługa klientów i dbanie o to, aby byli zadowoleni. Formy płatności. Dokumenty sprzedaży. Marketing własnego przedsiębiorstwa. Prowadzenie finansów własnego przedsiębiorstwa. Przychody i koszty, wynik finansowy, płynność finansowa. Obowiązki wobec budżetu państwa i ZUS. Ewidencje podatkowe (podatkowa księga przychodów i rozchodów, ewidencja przychodów). Rozliczanie podatku dochodowego z tytułu prowadzonej działalności i zasady składania rocznej deklaracji podatkowej.	II.9), II.10), II.11), IV.12), IV.13), IV.14)	projektuje działania marketingowe (w tym działania promocyjne) dla małego przedsiębiorstwa;	P	C
					wyszukuje informacje o obowiązkach osób prowadzących działalność gospodarczą wobec budżetu państwa i ZUS	P	B
					na podstawie otrzymanych wskazówek wypełnia podatkową księgę przychodów lub ewidencję przychodów	P	C
					na podstawie otrzymanego opisu ustala wysokość podatku dochodowego osób prowadzących działalność gospodarczą i korzystających z różnych form opodatkowania	P	C
					wyszukuje informacje o zasadach sporządzania i składania rocznej deklaracji podatkowej z tytułu podatku dochodowego przez osoby korzystające z różnych form opodatkowania	P	B
55	1	Sprawdzian					
56-60	5	Godziny do dyspozycji nauczyciela					